

'De Morgenster'
14 oktober 2018
Thema: 'Wat heb je nodig?'

Seinstraat 2, 1223 DA Hilversum

Bevestiging ambtsdragers

Voorganger: ds. Erik van Halsema
Organist: Klaas de Haan
Lector: Tanja Aalberts
Met medewerking van het Morgensterkoor o.l.v. Klaas de Haan

Orde van dienst:

De voorbereiding

Zingen: 'Here Jezus, om uw woord' [314]
Drempelgebed
Zingen: 'Wek mijn zachtheid weer' [925]
Kyriegebed, besloten met het zingen van 299^e
Gloria: 'Zing nu verheugd een vrolijk lied' [309]

De dienst van het Woord

Eerste schriftlezing: Deuteronomium 15: 1-11
Zingen: 'Rechter in het licht verheven' [1008]
Tweede schriftlezing: Marcus 10: 17-31
Zingen: 'Dat wij onszelf gewonnen geven' [816]
Overweging
Zingen: 'Wat te kiezen' [843]

De dienst van de bevestiging

- Presentatie; opdracht en gebed
- Gelofte
- Bevestigingsgebed en zegen
- Aanvaarding en verwelcoming
Zingen: 'Hij die gesproken heeft een woord dat gaat' [362], *couplet 1 en 2*

De dienst van gebeden en gaven

Dankgebed, voorbeden, stil gebed en Onze Vader
Mededelingen en inzameling van gaven onder orgelspel
Slotlied: 'O grote God die liefde zijt' [838], *couplet 1-3*
Zending en zegen

Overweging

Wat heb je nodig?

Vorig weekend waren we met een groep van bijna twintig mensen in een klooster vlakbij de Belgische grens.

Het was een weldadige ervaring, om enkele dagen mee te lopen in het ritme van de gebedstijden, de in stilte genuttigde maaltijden

Een mens heeft niet zoveel nodig in een dergelijk klooster om een zinvol bestaan te hebben. Thuisgekomen begon er weer een heel ander leven. Zeker niet minder zinvol, maar wel anders, met veel meer prikkels die op je afkomen.

In het klooster had ik beide keren meegedaan aan het nachtgebed, dat om half vijf begon. Daar deed niet iedereen aan mee, begrijpelijkerwijs.

Maar bij het avondgebed dat om acht uur begon was wel steeds de hele groep aanwezig. Sindsdien als het acht uur 's avonds is moet ik denken aan dat kleine groepje broeders in Zundert.

Om acht uur 's avonds schuiven velen van ons aan bij een cursus of vergadering.

Of de kinderen liggen net op bed en je zet de TV aan voor het acht uur journaal.

Ik vind het een troostende gedachte dat acht uur 's avonds ook is: het moment waarop niet alleen in Zundert maar in talloze kloosters over de gehele wereld het avondgebed begint.

Ja zelfs heb ik het gevoel dat er daar ook voor ons en als het ware met ons gebeden wordt.

In het Engels noemen ze dat 'vicarious prayer': plaatsvervangend gebed.

Het is een troostende gedachte dat, terwijl jij zelf niet in staat bent om op dat moment te bidden, je zeker weet dat er mensen zijn die dat op dat moment doen.

Bidden voor de wereld, bidden voor de kerk, ja zelfs voor jou.

Zij hebben afgezien van gezin en status, van carrière en bezit, om voor anderen te kunnen bidden.

De beweging rond Jezus had ook een flink aantal van dat soort mensen. Zij hadden alles verlaten waar een normaal mens mee bezig was: je vissersboot, je akkers, je gezin, je moeder en je broers en zussen,

en zij leefden van wat God hun door middel van anderen gaf.

Veel hadden zij niet nodig.

Deze situatie wordt verondersteld als iemand naar Jezus komt en hem vraagt wat hij moet doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven.

Hij vraagt wat hij moet doen om in de hemel te komen, zo mogen wij deze vraag wel opvatten.

Jezus noemt dan vijf van de ons bekende Tien geboden, voegt er nog één aan toe die niet in de Tien geboden staat, namelijk dat je niemand mag bedriegen.

De man zit wel goed, zo denkt hij: *'sinds mijn jeugd heb ik mij daaraan gehouden'*.

Maar dan komt er nog wat bij. Er is nog iets meer dat deze rijke man nodig heeft om het eeuwige leven te beërven: *'verkoop alles wat je hebt, geef het aan de armen, en dan zul je een schat in de hemel bezitten'*.

Somber gaat de man dan weg, want hij had veel bezittingen.

De schat die hij op aarde had vergaard staat dus in de weg om een schat in de hemel te krijgen.

Wat zal hij teleurgesteld zijn geweest! Laten we er van uit gaan dat hij met een oprecht verlangen naar Jezus is gegaan.

Maar Jezus vraagt hem het onmogelijke.

Zo laat het verhaal ook ons met een ongemakkelijk gevoel achter.

Want wij verkopen ook niet alles wat wij hebben.

Het verhaal bezorgt ook ons een slecht geweten.

We kunnen niet anders dan dit verhaal zien als een grensgeval.

Alleen als we allemaal het klooster intrekken kan dit verhaal letterlijk genomen worden.

Maar daarmee is de kous niet af.

De radicale vraag van Jezus zal als een echo nageklonken hebben in het hoofd van de rijke man toen hij wegliep.

Toen hij thuis gekomen was zal hij met andere ogen naar zijn bezittingen gekeken hebben, en zich hebben afgevraagd: wat heb ik eigenlijk nodig? En wat kan ik wegschenken?

Wat is de bagage die ik echt nodig heb, en wat is de ballast?

Met een heerlijke overdrijving heeft Jezus gezegd: *'het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan dan voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan.'*

Waarop de leerlingen zich afvragen: 'wie kan er dan nog gered worden?'

Dat is bijzonder dat de leerlingen zich dat afvragen, want zij zitten toch goed?

Zij hebben toch hun boten en al het andere verlaten omwille van Jezus, omwille van het Koninkrijk?

Kennelijk hebben zij de scène met de rijke man, en terecht!, ook op zichzelf betrokken.

Met zijn vragen heeft Jezus bij de rijke man duidelijk gemaakt dat het er niet allereerst om gaat of jij je keurig aan alle geboden hebt gehouden, of je een braaf mens bent, maar om de vraag hoe vast jij eigenlijk vast zit aan de dingen die jij belangrijk vindt, en dat was in het geval van de rijke man zijn bezittingen.

Maar ook de twaalf leerlingen van Jezus zitten vast aan van alles en nog wat.

Petrus zit vast aan zijn eerzucht.

Thomas zit vast aan zijn alles willen snappen en alles zelf in de hand willen houden.

Zo zullen ze allemaal iets hebben gehad, net als wij.

En vandaar dat de leerlingen zich vertwijfeld afvragen: *'wie kan dan nog gered worden?'*

Want niemand durft zich helemaal toe te vertrouwen aan God, niemand bestaat uit honderd procent geloof, hoop en liefde.

Redding of de hemel, we kunnen het wel schudden...

Maar Jezus ziet dat anders: *'Bij mensen is dat onmogelijk, maar niet bij God, want bij God is alles mogelijk.'*

Als er één plek is om onbekommerd te spreken over almacht van God, dan is het hier: dat God kan redden.

Wij kunnen onszelf niet redden.

Wij kunnen ons niet door een ander laten redden.

Alleen God kan dat, daar is God God voor, dat is waar de God van Israël voor staat: redden waar te redden valt.

Als er één ding een goddelijk werk dan is het dat: mensen redden.

Het is een aloude discussie wat wij mensen daar zelf aan bijdragen, wat wij daarbij nodig hebben.

Laten we daarom even teruggaan naar de vraag waarmee het hele verhaal begint: *'Goede meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?'*

Kan die vraag eigenlijk wel?

Is dit niet een soort 'verdienmodel'?

Dus dat je een soort economie hebt van de hemel: dat je een aantal prestaties moet verrichten om deel te krijgen aan het Koninkrijk.

Ik merk: hoe ouder ik word, hoe meer problemen ik krijg met dit verdienmodel. Maarten Luther bracht een correctie aan binnen de economie van de hemel door te zeggen: het gaat niet om morele prestaties, maar om geloof, om vertrouwen. *Sola fide*. Maar het verdienmodel op zich bleef overeind staan: door iets dat jij *doet* kom je recht tegenover God te staan en zul je later een beloning krijgen.

Als we gevangen blijven binnen een model van verdienen en belonen dan laden we de verdenking op ons dat we dingen doen en laten uiteindelijk om er zelf beter van te worden, door een beloning die God je nu of later geeft.

Maar het doen van het goede is goed omdat het goed is, niet omdat je er iets mee kunt verdienen, nu of later.

Eigenlijk, en dat is dan de tweede persoonlijke ontboezeming vanmorgen, voel ik mij dan veel meer thuis bij kerkvader Calvijn die bijna alles wegstreepte totdat hij maar één ding overhield, namelijk dat we dingen doen tot eer van God.

Dat zeg ik met enige aarzeling, want ik zou op dit moment niet goed weten hoe ik dat met name aan jongeren uit zou moeten leggen, wat daar nu het bevrijdende van is.

Het enige wat ik weet is dit: als de man aan Jezus had gevraagd: 'wat moet ik doen om God te eren', dan zou hij uiteindelijk precies dezelfde reactie hebben gekregen – maar toch zou het allemaal heel anders geklonken hebben.

Het Koninkrijk Gods op aarde ontstaat daar waar mensen ook zonder dat het een beloning voor eeuwig leven is, gaan delen.

Dan ontstaat er eeuwig leven hier en nu.

Tot slot: wat heb je nodig? Wat heeft een mens nodig?

Wat heeft een mens nodig als hij of zij de moed heeft gevonden om als ambtsdrager een taak op zich te nemen in de gemeente?

Het is handig als je iets weet van veranderprocessen, en dat je een beetje mensenkennis hebt. Ook wat elementaire vergaderkunde is nooit weg.

Dat is allemaal mooi en prachtig, maar zo blijven we wel aan de buitenkant.

Wat je nodig hebt? Om te beginnen de bereidheid om het om te draaien: niet alleen: *wat heb ik zelf in huis en mag ik uitdelen?* maar ook: *wat verlang ik dat God mij zal geven op mijn weg?*

*Die mij vasthoudt, weegt en wikt,
die mij voedt en mij verkwikt,
is de Ene, goed is God,
hemelschat, genadebod.*

*Wat te kiezen, leven, dood,
afgod geld, genadebrood?
Alles houden wat ik heb,
of Hem volgen op zijn weg.*